

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

וירא תשס"ט

פרשת שבוע

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

כן! יש צורך באישה לבן ולנכד! הרב יוסף כרמל, ראש כולל "ארץ חמדה"

בחמדת ימים לפרשת 'לך לך' תשס"ו (למעבר למאמר: **חמדת ימים תשס"ו - לך לך**) הסברנו את עליתו הכפולה של אברהם אבינו ארצה. פעם כמי שסלל את הדרך לעולים ארצה מהבחינה הסגולית - מכח ברית אבות (כמו חלק מהעולים ממדינות חבר העמים לשעבר) ופעם שניה עבור העולים ארצה מהבחינה הבחירית - מכח זכות אבות (כגון חלק מהעולים לארץ הקודש מארצות המערב).

הפעם הראשונה מתוארת בסוף פרשת נח בפסוק:
"וַיִּקַּח תָּרַח אֶת אֲבָרָם בְּנוֹ וְאֵת לוֹט בֶּן הָרֶן בֶּן בְּנֹו וְאֵת שְׂרֵי כָלְתוֹ אֲשֶׁת אֲבָרָם בְּנוֹ וַיָּבֵאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְלֶכֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם" (י"א לא).

הפסוק מתבאר בדרך הבאה: אברם יצא מאור כשדים הסמוכה לחרון, הגיע עד ארץ כנען ושהה בה זמן רב, כאשר הגיע לגיל שבעים הקב"ה כרת עמו את ברית בין הבתרים בחברון- עיר הסגולה. מיד אחר כך נאלץ אברהם לנטוש את הארץ המובטחת ולחזור לחרון. העליה השנייה מתוארת בתחילת פרשת לך לך בפסוקים:

"וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל אֲבָרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וּמִמִּלְדָּתְךָ וּמִבְּיַת אֲבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ... וַיֵּלֶךְ אֲבָרָם כַּאֲשֶׁר דָּבַר אֱלֹוֹי יְקֹוֹק וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאֲבָרָם בֶּן חֲמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן... וַיָּבֵאוּ אֶרֶץ כְּנָעַן" (י"ב א-ה).
שיאה של עליה זו בעקדת יצחק ובהבטחה הגדולה שבאה בעקבותיה, בירושלים.

השבוע נוכיח זאת מכיוון שונה לחלוטין ונקדים לכך הקדמה קצרה. לתורה דרכים רבות לתחום פרשיות. הדרך הנפוצה ביותר היא החלוקה שסומנה בידי חכמי המסורה לפרשיות פתוחות או סתומות. דרך אחרת היא על ידי סימון במילות מפתח כמו "עֵשָׂר תַּעֲשֶׂה" את כל תבואת זרעך הַיָּצֵא הַשָּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה" (דברים י"ד כב) לפתיחת הקובץ וסגירתו באמצעות הביטוי "כִּי תִכְלֶה לַעֲשֹׂה" את כל מעֲשֶׂה תְבוּאָתְךָ בְּשָׂנֶה הַשְּׂלִישִׁת שָׁנָה הַמְּעֻשָׂר וְנִתְּתָה לַלְוִי לֶגֶר לְיָתוֹם וְלְאִלְמָנָה וְאָכְלוּ בְשַׂעְרֵיךָ וְשִׁבְעוּ" (דברים כ"ו יב). אחת הדרכים מצויה גם בעניינו. לפני העליה הראשונה התורה מתארת את משפחת אברהם הרחבה וצאצאי תרח. וז"ל הכתוב:

"וַיֹּאֲלֶה תּוֹלְדֹת תְּרַח תְּרַח תְּבַרַח הוֹלִיד אֶת אֲבָרָם אֶת נְחוֹר וְאֵת הָרֶן וְהָרֶן הוֹלִיד אֶת לוֹט... וַיִּקַּח אֲבָרָם וַנְחוֹר לָהֶם נָשִׁים שָׁם אֲשֶׁת אֲבָרָם שְׂרֵי וְשָׁם אֲשֶׁת נְחוֹר מִלֶּכֶה בֵּת הָרֶן אֲבִי מִלֶּכֶה וְאֲבִי יִסְכָּה: וַתְּהִי שְׂרֵי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלֵד" (י"א כז-ל),
אבל אם אין לשרי ולד אין צורך בנשים לצאצאיו!!
תפקידם של פסוקים אלה להסביר לכאורה מנין הגיעו נשותיהם של האבות.

לאחר עקידת יצחק מביטיח הקב"ה לאברהם:
"וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נָאִם יְקֹוֹק כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה לֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת בְּנֵיךָ אֶת יַחֲזִיק: כִּי בָרַךְ אֲבָרָם וְהִרְבָּה אֶרְבָּה אֶת זְרַעְךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכָחוּל אֲשֶׁר עַל שַׁפַּת הַיָּם וַיִּרַשׁ זְרַעְךָ אֶת שְׂעַר אֶזְבִּי: וְהִתְבָּרַכְוּ בְּזְרַעְךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עַקְבֵּי אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקִלְיִי" (כ"ב טז-יח).

ומיד ממשיכה התורה במקום בו הפסיקה בפרשת נח:
"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּגַּד לְאֲבָרָה לְאֵמֹר הִנֵּה לְדָהּ מִלֶּכֶה גַם הוּא בָּנִים לְנְחוֹר אַחִיךָ: אֶת עֹץ בְּכָרוֹ וְאֶת בּוֹז אַחִיו וְאֶת קְמוּאֵל אֲבִי אָרָם: וְאֶת כְּשֵׁד וְאֶת חִזוֹ וְאֶת פִּלְדֵּשׁ וְאֶת דִּדְלָף וְאֶת בְּתוּאֵל: וּבְתוּאֵל לֵד אֶת רַבְקָה שְׁמִנָּה אֵלֶּה לְדָהּ מִלֶּכֶה לְנְחוֹר אַחִי אֲבָרָהִם: ... (שם כ" כד).
אם כך הפסוקים בסוף פרשת נח מיותרים לכאורה.

אלא שסיפור תולדות משפחת אברהם הרחבה, תוחם ומשמש כמסגרת לסיפור שתי העליות, תחילתו בסוף פרשת נח וסיומו בסוף פרשת וירא. מסגרת זו הופכת את סיפור שתי העליות לסיפור אחד עם מסר אחד. כל יהודי קשור בקשר נפשי פנימי עמוק לארץ ישראל ועם ישראל זוכה בארץ ישראל בזכות עמידתו בשרשרת ניסיונות, הכוללת גם את הדרשה למסירות נפש והסיכון שלמפעלו של אברהם לא יהיה המשך: "וַתְּהִי שְׂרֵי... אֵין לָהּ וָלֵד", רק אחרי העמידה בניסיון העקידה נשמע הציווי: "אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנְּעָרִי, וּמִתְבַּרֵּר שֵׁשׁ צוּרָךְ בְּכָלֹת לְבָנוּ וְלִנְכְדוֹ שֶׁל אֲבָרָהִם.

הבה נתפלל אל הקב"ה כי נזכה גם להמשך "אַרְאָנוּ נִפְלְאוֹת" בעלייתם של יהודים רבים ארצה משתי הבחינות: הסגולית (מכח ברית אבות) והבחירית (מכח זכות אבות) וכן להיות בבחינת "אַרְאָנוּ נִפְלְאוֹת" בתורתו.

מוקדש לע"י רבי יעקב בן אברהם ועיישה סבג

שער לדין

בחודשים הקרובים יתפוס מדור "שער לדין" את מקומו של המדור משפט והלכה – משפטי שאול / הלכה פסוקה. המדור "שער לדין" יעסוק בסוגיות יסוד במשפט העברי ויפתח לציבור הרחב פתח להבנת מושגי יסוד בתחום עבודת בית הדין על פי דין. בכך נבנה נדבך נוסף בקירוב משפט התורה לליבו של הציבור הרחב.

יאוש ויאוש שלא מדעת

הרב יואב שטרנברג

כפי שהסברנו בגליון הקודם, השאלה הבסיסית הנוגעת לאדם הרואה אבידה היא - האם זו אבידה או מציאה. דהיינו, האם הוא חייב ליטול אותה על מנת לשמור עליה עבור הבעלים ולהכריז עליה (אבידה), או שמא הוא רשאי ליטול את האבידה לעצמו (מציאה). וכבר הזכרנו, כי השאלה המרכזית, המבדילה בין אבידה למציאה היא האם הבעלים התייאשו. המשנה בתחילת פרק אלו מציאות (בבא מציעא כא.) אומרת: "אלו מציאות שלו ואלו חייב להכריז? אלו מציאות שלו: מצא פירות מפורזין, מעות מפורזות, כריכות ברשות הרבים, ועגולי דבילה, ככרות של נחתום, מחרוזות של דגים, וחתיכות של בשר, וגיזי צמר הלקוחין ממדינתן, ואניצי פשתן, ולשוניות של ארגמן - הרי אלו שלו, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כל שיש בו שינוי חייב להכריז. כיצד? מצא עגול ובתוכו חרס, ככר ובתוכו מעות".

האבחנה המרכזית שעושה המשנה היא בין חפצים שיש להם סימן, ובין חפצים שאין להם סימן. אם יש סימן בחפץ, הרי הבעלים אינו מתייאש, שהרי הוא יכול לקבל את החפץ מיד המוצא בסימנים. אולם, אם אין סימן בחפץ, הבעלים מתייאש כיוון שאין באפשרותו להוכיח שחפץ זה שלו.

לכאורה, יש בידינו סימן בדוק האם לפנינו אבידה או מציאה - יש בחפץ סימן, הרי הוא אבידה. אין בו סימן - הרי הוא מציאה. אולם, בתחילת הסוגיא בגמרא, אנו נתקלים בבעיה. מה הדין, כאשר אדם מוצא חפץ שאין בו סימן, אלא שהבעלים לא יודעים עדיין שאיבדו את החפץ? מחד ברור לכל, שכאשר הבעלים ידעו שהחפץ אבד, הם יתייאשו. מאידך, כיוון שהבעלים לא יודעים בפועל שהחפץ אבד, הם אינם מתייאשים ממנו עדיין. מקרה כזה נקרא 'יאוש שלא מדעת', ובגמרא (כא.): נחלקו אביי ורבא האם מצב כזה נחשב יאוש או לא. לדעת אביי, שהלכה כמותו, יאוש שלא מדעת לא הוא יאוש.

מסוגיית הגמרא נראה, שבכל מקרה שיש ספק אם הבעלים כבר מודע שאיבד את החפץ או לא, גם כן אין אפשרות למוצא ליטול את החפץ לעצמו, וכן כתב המגיד משנה (הלכות גזילה ואבידה פרק יד הלכה ה). נמצא, שלא מספיק לדעת שבחפץ אין סימן, אלא שצריך לדעת בוודאות, שהבעלים מודע לכך שהוא איבד את החפץ. וכך נפסק בפירוש בשולחן ערוך (חושן משפט סימן רסב סעיף ג).

כיצד יודעים אם המאבד מודע לאבידה? הגמרא מונה מספר 'חזקות' שניתן לסמוך עליהן כדי להניח שהמאבד מודע לכך שאיבד את החפץ, כשעיקרן בשני מישורים: (א) הגמרא אומרת ש'אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה' ולכן הוא יודע כשנפל ממנו כסף או חפצים יקרים אחרים (ב) הגמרא אומרת שאדם מודע לכך שנופלים ממנו חפצים כבדים.

בפשטות, חזקות אלו אינן מוחלטות. לא תמיד בעל רכב מודע לכך שנופל מהרכב חפץ, אף אם במקרה של אדם הנושא את החפץ על גבו, נפילת החפץ תורגש מיד. כיצד המוצא יכול לדעת אם החפץ נפל מרכב או מאדם?

גם לגבי כסף מסתבר מאוד, שלגבי סכומים קטנים, אין לאדם כיום מידע ברור על סכומי הכסף שבכיסו, ואם נופל סכום כסף קטן, אין למאבד דרך לדעת מכך. גם כאשר אנו מוצאים פריטי לבוש שנשכחו במקום מסויים, קשה לדעת מתי בדיוק הם נשכחו שם.

נמצא, שכאשר אדם מוצא חפץ שאין בו סימן, פעמים רבות הוא אינו יכול להניח שהבעלים התייאשו, ובפשטות, הוא מתחייב להשיב את החפץ לבעלים, וגם אם הבעלים יתייאשו לאחר מכן, לא יועיל היאוש, כיוון שהמוצא כבר התחייב בהשבה (וכפי שהסברנו בגליון הקודם). אלא, שכיוון שאין בחפץ סימן, אין בעצם אפשרות למוצא להחזיר את החפץ למאבד. וזה דבר תימה - בשביל מה המוצא צריך לשמור על החפץ?

על מנת לענות על שאלה זו, עלינו להתייחס לסוגיא נוספת. הגמרא (כה:) אומרת: "אמר רבי אבא בר זבדא אמר רב: כל ספק הינוח - לכתחילה לא יטול, ואם נטל - לא יחזיר".

המקרה שבו עוסק רבי אבא הוא של אדם הרואה חפץ, ויש לו ספק אם החפץ הונח שם על ידי הבעלים בכוונה, או שמא החפץ נפל. אם החפץ נפל, הרי הוא אבידה, ועל המוצא להשיבו לבעליו. אולם, אם החפץ הונח, הרי הבעלים יחזרו לקחת את החפץ, ואם המוצא יקח את החפץ, יקשה על הבעלים למצוא את החפץ. ספק זה נקרא 'ספק הינוח'.

במקרה כזה, רבי אבא אומר, שלכתחילה עדיף שהמוצא לא יקח את החפץ. הטעם הוא שיתכן שבלקחת החפץ, הוא מפריע למאבד למצוא את החפץ. מרבית הראשונים ביארו, שדברי הגמרא נאמרו בחפץ שאין בו סימן, כך שלקחת החפץ לרשותו של המוצא, תמנע למעשה מהמאבד למצוא את החפץ.

ביאור הסיפא של דברי רבי אבא ביארו מרבית הראשונים, שאם כבר הרים המוצא את החפץ, שלא כדון, אינו רשאי להחזיר את החפץ למקומו, אלא מוטלת עליו החובה לשמור על החפץ עד שיחזירו לבעליו. ואם לא ימצאו הבעלים, 'יהיה מונח (החפץ) עד שיבוא אליהו'. אולם, הרמב"ם (הלכות גזילה ואבידה פרק טו הלכה א) כתב, שאם המוצא נטל את החפץ לעצמו 'זכה בו, ואינו חייב להחזירו', והשולחן ערוך (סימן רס סעיפים ט - י) מעתיק את לשון הרמב"ם.

בפשטות, כוונת הרמב"ם היא, שהמוצא זוכה בחפץ לעצמו. ועל כך הקשו הראשונים, שהרי חפץ שהוא ספק הינוח, הרי זה ספק אם נתייאשו כבר הבעלים, והרי זה כמו יאוש שלא מדעת, שאינו יאוש. ואם כן, כיצד יכול המוצא לקחת את החפץ לעצמו?

הסמ"ע (שולחן ערוך שם סקמ"ב) כתב ליישב דברי הרמב"ם, שמדובר במקרה, שכשנטל היה בכוונתו של המוצא להשיב את החפץ, ורק אח"כ גילה שאין בו סימן. במקרה כזה, אין זה נחשב 'אתי לידיה באיסורא' ויאוש מועיל. לדברי הסמ"ע צריך לומר שמה שבסוגיית יאוש שלא מדעת יש דין של 'באיסורא אתא לידיה' גם בחפץ שאין בו סימן, הוא מפני ששם נוטל על מנת לגזול. אבל בנוטל על מנת להשיב, לא מקרי באיסורא אתי לידיה, ואחר יאוש מותר ליטול לעצמו.

שיטת הסמ"ע בנויה על שיטת התוספות שהזכרנו בגליון הקודם. לדעת התוספות, הסיבה שלאחר שהמוצא נטל לידו את החפץ יאוש אינו מועיל היא, שהחפץ לא הגיע ליד הזוכה בהיתר. לדעת הסמ"ע, אם החפץ הגיע ליד המוצא בהיתר, דהיינו שנטל על מנת להשיב, אם יתייאשו הבעלים לאחר מכן, יועיל היאוש.

הש"ך (שם סקכ"ו) מיישב שיטת הרמב"ם באופן אחר: לדעת הש"ך, בחפץ שאין בו סימן, כיון שאין הבעלים יכולים לקחתו, אף שהמוציא אינו רשאי למכור אותו, כל זמן שלא באו הבעלים ודרשו אותו בחזרה, רשאי המוצא לעשות בו כרצונו. וכתב הש"ך שהוא הדין גם לגבי יאוש שלא מדעת. הנפקא מינה בין הש"ך לסמ"ע היא, שלדעת הש"ך מותר להשתמש מיד, ולדעת הסמ"ע רק אין חיוב השבה בחפץ, אבל לזכות בו יוכל רק אחרי יאוש.

לשיטת הש"ך, ניתן להעלות מזור לקושייתנו. שאלתנו היתה, מה משמעות חיוב השבת האבידה בחפץ שאין בו סימן? לשיטת הש"ך, אין באמת כל כך משמעות לחיוב זה, שכן המוצא רשאי להשתמש בחפץ, כל זמן שאין המאבד תובע אותו. אולם, נתיבות המשפט (סקי"ג) דוחה את דברי הש"ך, והוא מקשה עליו 'מהיכתי תיתי יהיה רשאי להשתמש בו בדבר שאינו שלו?'. נוסף על כך, יש לזכור שהש"ך הוא רק הסבר אחד בדעת הרמב"ם, ושאר הראשונים חולקים על הרמב"ם. ולשיטתם חוזרת קושייתנו - מה משמעות חיוב השבת האבידה בחפץ שאין בו סימן, כיוון שלא סביר שהבעלים יקבל אי פעם את החפץ לידיו?

בעזרת השם, ננסה לתת תשובה נוספת לשאלה זו בגליון הבא.

משפטי שאול

הוצאה מחודשת של הספר המכיל פסקי דין עקרוניים של מו"ר מרן הגאון הרב שאול ישראלי זצ"ל בשבתו בבית הדין הגדול בירושלים. בספר גם משא ומתן בנושאים אלה עם גדולי הדור. מחיר הספר 80 ₪ (לחץ לקניה)

רוצים לפתור בעיות עלפי ההלכה ובמסגרת החוק?

פנו אל: "משפט והלכה בישראל" טלפון: 02-5382710 פקס: 02-5379626 BEITDIN@ERETZHEMDAH.ORG

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"ב)

Torino, Italy

טורינו, איטליה
חשון תשנ"ב

הסגת גבול במתן הכשרים במקום שכבר יש בו רב נבחר

שאלה

בשנים האחרונות התפתחה באיטליה מציאות שרבנים מסויימים נותנים הכשר, בשמם, למוצרים המיוצרים במפעלים הנמצאים באיטליה, ללא רשות הרבנים המקומיים.

שאלתי היא: היות שלפי התקנון של "איגוד הקהילות" האיטלקיות אין לרבנים אלה סמכות רבנית, האם ניתן להגדיר את פעילותם של אותם הרבנים והמשגיחים כ"הסגת גבול"? מה הוא גדר "הסגת גבול" בעניינים כגון אלה היום?

תשובה

א. קהילה שמינתה לעצמה רב כדי לדאוג לצרכיה הרוחניים¹ בדין עשתה זאת ובוודאי המינוי בר תוקף. ומכיון שמזכויותיה של הקהילה ומחובותיה הוא להבטיח את ענייני הכשרות שלה, הרי שגם ענין זה כלול בסמכויות שנמסרו לו לרב עם מינויו. הוא המפקח האחראי על כשרות המפעלים המספקים תוצרתם לבני המקום, בין שהוא מפקח עליהם פיקוח ישיר בין שהוא מפקח באמצעות משגיח נאמן שהוא ממנה לצורך זה. משנתמנה הרב, אסור לרב אחר להורות לציבור זה בענייני איסור והיתר², וכמו כן אין לרב אחר לקפח את פרנסתו של רב המקום על-ידי מתן הכשרים למפעלים שהוא ממונה עליהם³.

ב. בפעילותו של רב מבחוץ יש משום השגת גבול הרב הממונה, משום איסור גרימת מחלוקת בישראל⁴ וגם משום פגיעה בזכות השררה שזכה בה רב המקום⁵, ומעלין בקודש ואין מורידין⁶.

¹ כשם שמצאנו בבבא בתרא (ח ע"ב), שרשאים בני העיר להתנות על המידות ועל השערים וכן שכר הפועלים. וכן נפסק בשו"ע (חושן משפט סי' רלא, כז) שרשאים בני העיר לקוץ להם שער לכל דבר שירצו, היינו בסמכות הקהילה לתקן תקנות לטובתה.

² ביאור הגר"א שו"ע (יורה דעה סי' רמה ס"ק לו) שמצאנו בגמרא, אתריה דשמואל הוה ולא רצה רב להורות שם. ועיין "שלטי גבורים" (ע"ז ב ע"א בדפי הרי"ף).

³ ואין זה דומה להכרעתו של הרמ"א (יורה דעה סי' רמה, כב) - "רב היושב בעיר ולומד לרבים, יכול חכם אחר לבוא וללמוד גם כן שם, אפילו מקפח קצת פרנסת הראשון... אפילו הכי יכול השני לבוא לדור שם ולהחזיק רבנות בכל דבר כמו הראשון", משום שפסק זה של רמ"א אמור דווקא לגבי שתי אפשרויות: אפשרות א. בקיפוח פרנסה שאינה כל כך בהיתר - שכר מצוה (עיין ש"ך שם ס"ק טו), ואלו בנדון דידן שהרב הוא שכיר לקהילה לעבודתה ומשועבד לה - שכרו בהיתר גמור, שכן התשלום לקהילה קובעת שישלמו לו לרב בעלי המפעלים והחנויות וכו' הנהנים מהשגחתו על הכשרות, הוא מס המוטל מטעם הקהילה על יסוד האמור בהערה 1 לשם מילוי צרכי הוצאותיהם, ובכלל זה - משכורת הרב המקומי, עיין שו"ת "חתם סופר" (יורה דעה סי' רל). וראה עוד בש"ך שם, שכל זה מדינא, אבל מצד המנהג אפשר שיש למחות גם במשיג גבול בפרנסה של שכר מצוה. אפשרות ב. דווקא במרביץ תורה לרבים שבו שייך לומר "קנאת סופרים תרבה חכמה", מה שאינו כן בתפקיד הרב כמורה הוראות איסור והיתר, עיין "תרומת הדשן" (סי' קכו) מה שהביא ממהר"י וייל בשם ה"אור זרוע", ואמנם עיין שו"ת "גינת ורדים" (חלק יורה דעה כלל ג סי' ז), ואכן כך חילק הלכה למעשה ה"משיב דבר" (ח"ב סי' ח).

⁴ עוד הוסיף שם ב"משיב דבר" שהשגת גבול ברבנות גרועה מהשגת גבול באומנות, משום שאומן אינו זקוק להסכמת הקהל, וממילא אין קפידא לכן הקהילה הרגיל אצל אומן אחד על חברו שהולך לאומן אחר. אך ברב המורה הוראה - העובדה שפלוני שואל הוראה מרב מסוים היא כידוע הטלת פגם ברב האחר - משום ששואל בדווקא את האחד ולא את האחר. יוצא שהשגת גבול ברבנות פירושה - להרבות מחלוקות בישראל, והמחלוקת נמשלה לאש, והגורם לה עובר על "ולא יהיה כקרח וכעדתו".

⁵ נציין שהשגחת כשרות כשלעצמה היא שררה, שו"ת "אגרות משה" (חושן משפט ח"א סוף סי' עה) - כמו ריש כורי (קידושין עו ע"ב), משום העצמאות שיש למשגיח הכשרות בתפקידו כלפי בעל-הבית.

⁶ עיין שו"ע (יורה דעה סי' רמה, כב בדברי רמ"א), וביאורי הגר"א (שם ס"ק לו וס"ק לט), וכן רמב"ם (פ"א מהל' מלכים ה"ד וה"ז). ועיין עוד שו"ת המבי"ט (ח"ג סי' ר) לגבי שותפות בשררה.

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך   הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

גם אני מאשר:
הרב שאול ישראלי

בשיתוף המרכז לשירותים רוחניים לקהילות - ההסתדרות הציונית העולמית

שו"ת "במראה הבזק", חלקים א'-ו'

תשובות לשאלות מרבני הגולה. השאלות מבטאות את המצב מיוחד של קהילות ישראל בכל קצוות תבל בימינו אנו. התשובות מתמודדות עם המציאות בעולם מודרני מתפתח בדרך של "דרכיה דרכי נעם". הספרים עוסקים בארבעת חלקי ה"שלחן ערוך" תוך ניסיון לקחת בחשבון גם את החלק החמישי ההופך את התורה ל"תורת חיים".
מחיר מבצע לששת הכרכים במקום 360 ₪ 300 ₪ (לחץ לקניה)